

Non-infillconcept maakt de tongen los ...

... nu de portemonnee nog

Ruim tien jaar nadat het concept werd geïntroduceerd, zijn non-infillkunstgrasvelden plotseling veelvuldig onderwerp van gesprek. De belangrijkste vraag daarbij is: wanneer spreken we van een non-infillveld? Het antwoord op die vraag zal helpen om de investering te verantwoorden.

Auteur: Guy Oldenkotte

De trouwe bezoekers van onze website zal het misschien zijn opgevallen: sinds dit voorjaar is de aandacht voor non-infillkunstgrasvelden op www.fieldmanager.nl stevig toegenomen. Ook het aantal artikelen over de discussie omtrent de veiligheid van met name SBR-infillmateriaal en over de problemen omtrent microplastics springt eruit. Het zij liefhebbers van complottheorieën vergeven dat zij denken dat de doorbraak van non-infillkunstgrasvelden stiekem wordt voorbereid. U mag er echter op vertrouwen dat de redactie van

Fieldmanager zoals altijd volstrekt onafhankelijk blijft. Toch is die groeiende aandacht eenvoudig te verklaren, zo stelt Rutger Schuijffel van CSC Sport. 'Sinds wij als eerste een non-infillkunstgrasveld voor voetbal in Nederland hebben aangelegd, merken we dat men graag wil weten wat zo'n veld te bieden heeft.' Veel gemeenten snakken naar een oplossing die de discussie over de (milieu) veiligheid van SBR-granulaat en de problematiek rondom microplastics overbodig moet maken. Maar er is nog een andere reden waarom non-

infillvelden onderwerp van gesprek zijn. Het non-infillkunstgrasveld bij SV Hoofddorp is het eerste *full-size* non-infillkunstgrasveld in ons land dat onder KNVB-certificaat is aangelegd. Eerder dit jaar merkte Philippe Dierkens van Domo Sports and Leisure Group op dat non-infillvelden niet door de verplichte keuring komen omdat dit soort systemen niet slaagt voor de *skin-abrasion-test*. CSC Sport claimt dat het veld in Hoofddorp daar wel is in geslaagd, waardoor de belangstelling extra is gewekt. 'Onder in de mat is een klein laagje zand

9 min. leestijd

alleen tufter voor derden, maar ontwikkelt ook eigen kunstgrassystemen. Van Krimpen is op zijn zachtst gezegd *not amused* als het gaat om sportveldenbouwers die claimen dat ze over een non-infillsysteem beschikken, terwijl ze in feite afhankelijk zijn van een laagje zand. Het non-infillsysteem van Condor Grass bewijst dat het ook zonder zand kan. 'Zwitsers verstaan iets anders onder een non-infillsysteem dan wij in Nederland', is de luchtige reactie van Arjan Knottnerus.

Creatief met kurk

De toepassing van zand heeft een aantal sportveldenbouwers aan het denken gezet. Zo wordt er gefluisterd dat sommige veldenbouwers overwegen het zand te vervangen door kurk. 'Door dat te doen, mag je het veld bij de verplichte test nat maken. Een hiaat in het testprotocol staat dat namelijk toe', zo wordt opgemerkt. Met een vochtig veld is het eenvoudiger om voor de beoordeelingstest te slagen. Het vocht in de mat geeft verkoeling en bevordert de slidingvriendelijkheid. Rutger Schuijffel ziet echter niets in dit idee. 'Het tegendeel is waar. Kurk heeft juist de eigenschap dat het warmte opneemt.' Joop van Krimpen merkt nogmaals op dat het technisch gezien niet nodig is om velden te bevochtigen. 'Natuurlijk zijn natuurgrasvelden koeler dan kunstgrasvelden. Daar kunnen wij nooit aan tippen. Maar het idee dat er iets gedaan moet worden om een non-infillveld koeler te maken, is naar mijn idee onjuist.' Van Krimpen merkt op dat zelfs in de zomer de meeste kunstgrasvelden 's ochtends vochtig zijn van de dauw. Gosewin Bos van Antea Group is het met Van Krimpen eens. Hij wijst er echter op dat er andere mogelijkheden zijn om koeling te bewerkstelligen. 'De mat van een non-infillveld bevat veel meer garen dan een hoogpolig kunstgrasveld. Het idee dat de zwarte backing vanwege het ontbreken van infill zichtbaar is en bijdraagt aan een hogere temperatuur is volgens mij onjuist. Daarnaast worden er tegenwoordig nieuwe vezeltechnieken gebuikt om velden te koelen. De vrees dat non-infillvelden warmer zijn dan ingestrooide velden, is dus wat mij betreft onterecht.' Dat neemt niet weg dat het hiaat in het testprotocol discussie in de hand werkt over de vraag wanneer er nu sprake is van een non-infillveld. Vandaar dat het onderwerp onlangs op de agenda werd gezet tijdens een bijeenkomst van de werkgroep Kunstgras. Afgesproken is nu dat de aanwezigheid van een laagje zand (voorlopig) is toegestaan. Pas wanneer besloten wordt het testprotocol te wijzigen, zou daar verandering in kunnen komen. Van FIFA valt zo'n wijziging echter niet op korte termijn te verwachten, en ook de ambities van de KNVB om met een eigen

aangebracht. Dat biedt meer constructie zekerheid en voorkomt plooivorming van de mat', zo erkent Schuijffel. Arjan Knottnerus van Tarkett Sports kan zich wel vinden in dat besluit. 'Een laagje zand is noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de eisen van de standaarden. Het zand is niet alleen ballast in het gras, maar het helpt ook om de waardes voor balstuit en torsie te behalen.' Om die reden zal straks ook een laagje zand te vinden zijn in de non-infillvelden van Tarkett Sports die momenteel worden aangelegd op het complex van SV Avanti'31 in Schijndel en het complex Wijbosch Eerde Combinatie uit Wijbosch (zie kader). Bij de keuze om zand in de mat aan te brengen, wordt echter een aantal kritische kanttekeningen geplaatst. 'Een non-infillveld is voor mij een veld dat helemaal geen granulaat bevat, dus ook geen laagje zand onderin de mat', zegt Joop van Krimpen van Condor Grass resoluut. Het non-infillsysteem dat Condor Grass in zijn portfolio heeft, werd in 2007 door het Zwitserse XL-Turf ontwikkeld en is sindsdien bij veel clubs geïnstalleerd. XL-Turf is daarmee de oudst bekende sportveldenbouwer die non-infillsystemen aanlegt. 'De mat daarvoor is altijd bij Condor Grass getuft en wij hebben inmiddels ook FIFA Quality-erkenning voor twee andere systemen verkregen', zo stelt Van Krimpen. Condor Grass is tegenwoordig niet

ACTUEEL

protocol te komen, lijken op de lange baan te zijn geschoven. Daarom mogen vanaf heden ook non-infillvelden met een laagje zand als 'non-infill' worden beschouwd.

Bij de keuze om zand in de mat aan te brengen, wordt echter een aantal kritische kanttekeningen geplaatst

Een investering waard

Over de toevoegende waarde van een non-infillsysteem bestaat weinig discussie. Zowel in Zwitserland als Scandinavië worden non-infillsystemen veelvuldig toegepast. Het feit dat ze eenvoudig sneeuwvrij zijn te maken en dat ze weinig onderhoud vergen, zijn daar de belangrijkste beweegredenen. Bovendien spelen ze in op de grote bezwaren van de milieulobby, die wijst op de milieuvuiling die met name het infillmateriaal uit kunstgrasvelden veroorzaakt. Die discussie speelt ook in Nederland. Zo moest de gemeente Leeuwarden onlangs de directe omgeving van twee kunstgrasvelden saneren. Uit onderzoek was gebleken dat de omgeving vervuild was met zink afkomstig uit het SBR-granulaat. De saneringsoperatie alleen al kostte de gemeente 20.000 euro. Bovendien werd besloten om al het SBR-granulaat te vervangen door TPE-materiaal. 'De discussie over microplastics en infill geeft duidelijk aan dat er vraag is naar non-infillsystemen; hiermee kan aan deze discussie een einde worden gemaakt', zo verwoordt Knottnerus de mening die bij veel veldenbouwers leeft. Wat dat betreft, durft hij de komst van non-infillvelden bijna te omschrijven als een revolutie. 'Het besluit van John Gilman van Fieldturf in 1998 om een kunstgrasmat met lange vezels te introduceren waartussen SBR-granulaat was aangebracht, beschouw ik als de eerste revolutie. Die ontwikkeling heeft kunstgras voor voetbal mogelijk gemaakt. Maar in plaats van door te gaan

BEWEZEN KWALITEIT

SV Avanti'31 in Schijndel en Wijbosch Eerde Combinatie in Wijbosch zijn de volgende clubs die gaan overstappen op een non-infill-kunstgrasvoetbalveld. 'Hoewel we altijd het advies van het Rijksinstituut voor Volksgezond en Milieu (RIVM) volgen, waren we al een tijdje aan het kijken naar opties die SBR-granulaat overbodig zouden maken', zegt Mari Rovers. Rovers is manager welzijn, zorg, sport en onderwijs in de gemeente Meierijstad. De kernen Schijndel en Wijbosch vallen onder deze gemeente. 'Tarkett Sports nodigde ons daarom uit voor een bezoek aan hun vezelfabrikant in Duitsland. Ook namen ze ons mee naar voetbalclub 1899 Hoffenheim. Daar spelen ze al een paar jaar 'footbonaut' op een non-infillveld van Tarkett Sports. Footbonaut is een vorm van indoorvoetbal op kunstgras. 'We hebben ons product daar prachtig kunnen testen en verbeteren dankzij de feedback van de spelers en de technische staf', zegt Arjan Knottnerus van Tarkett Sports. 'Het voordeel van dit concept is dat je het kunstgras in een heel korte tijd heel intensief betreedt. Eén jaar footbonaut-betreding komt overeen met tien jaar praktijk, vooral in het middengebied.' Die ervaring bleek van onschatbare waarde. 'Onze eerste systemen gingen na een maand al door hun hoeven. Nu zijn we zover dat het na een jaar gebruik zelfs in de footbonaut nog functioneert. Dat was ook het moment, twee jaar geleden, dat we er echt mee de markt op durfden te gaan.' Volgens Knottnerus is er vooral vooruitgang geboekt in de garens. 'Je moet een systeem hebben waarvan de vezels zacht zijn, maar toch een grote belasting aankunnen. In deze mat loop je vooral op het ondersteuningsgaren en een klein beetje op de vezel. Je zou die vezel heel dik of zwaar kunnen maken, maar dan loop je weer de kans dat het heel stijf wordt.'

Op advies van Tarkett Sports toog Rovers naar Berlijn. 'Het veld bij 1899 Hoffenheim had een gefibrilleerde vezel. In Berlijn lag een non-infillveld met monofilamentgaren. Ik ben daar met drie mensen uit de gemeente naartoe gegaan en zag daar een veld dat na twee jaar nog altijd geen sporen van slijtage vertoonde.' Rovers hoorde daar ook dat het installeren van een beregeningssysteem voor zo'n veld belangrijk is. 'Dat draagt bij aan betere speleigenschappen. Ook helpt het om de temperatuur boven het veld te koelen', zo merkt hij op. Hij gaat ervan uit dat de beregening de temperatuur met zo'n acht graden kan verlagen. Rovers ziet een beregeningsinstallatie als essentieel voor een non-infillveld, maar volgens Arjan Knottnerus kan het ook zonder. 'De systemen zijn ontwikkeld voor gebruik zonder beregeningssysteem, maar dat neemt niet weg dat het van toegevoegde waarde kan zijn. Bij heel warm en droog weer kan het veld vanwege de dichte grasbezetting wat stroef zijn. Het systeem is zo ontworpen dat het ondersteuningsgaren het water langer vasthoudt dan bij traditionele rubberingestrooide velden.' Knottnerus noemt de combinatie van Tarkett Sports-non-infillveld en beregening daarom 'een perfecte combinatie'.

Overtuigd van de kwaliteit, heeft het college van de gemeente Meierijstad besloten voldoende budget vrij te maken voor de aanschaf van twee non-infillvelden. 'Er zijn goede afspraken met Tarkett Sports gemaakt, maar onze verwachting is dat de velden ten minste tien jaar zullen meegaan', aldus Rovers.

met innoveren, wordt de focus sindsdien vooral gericht op het goedkoper maken van het systeem. Ik denk dat we met non-infillvelden weleens aan de vooravond kunnen staan van een revolutie, of beter gezegd een fase in gaan waarin anders wordt aangekeken tegen het product kunstgras voor voetbal! Ook Gosewin Bos verwacht dat we aan het begin van een nieuw tijdperk staan. 'We gaan wezenlijk andere velden bouwen, waarbij eigenschappen zoals schokabsorptie en balstuit straks helemaal uit de laag onder de mat komen. De mat krijgt daardoor een andere functie, maar dat zie je niet. Nu al worden eigenschappen zoals schokabsorptie en energierestitutie vaak uit de onderbouw gehaald, maar tot dusver werd dat afgestemd in

samenwerking met de laag infill. Dat gaat straks dus veranderen.' Hoe dat gaat uitpakken, wordt elders in deze editie duidelijk in een artikel dat specifiek gaat over de schokabsorberende laag onder non-infillvelden.

Betalen voor kwaliteit

Aan die toegevoegde waarde van een non-infillsysteem hangt wel een prijskaartje. De prijs voor een kunstgrassysteem wordt grotendeels bepaald door de prijs van de mat. Voor een kunstgrasveld dat wordt ingestrooid met infill is die prijs vaak zo'n 25 procent van het hele kunstgrassysteem. Een mat die wordt ingestrooid met SBR-granulaat weegt zo'n 1750 gram per vierkante meter. Dankzij

Arjan Knottnerus

Rutger Schuijffel

Joop van Krimpen

In Zwitserland en Scandinavië zijn non-infillvelden vooral gewild omdat ze eenvoudig sneeuwvrij zijn te maken.

de hoge vezeldichtheid van een non-infillmat kan de mat voor een dergelijk systeem zo'n 4000 gram per vierkante meter wegen. Vandaar dat Rutger Schuijffel verwacht dat het prijskaartje voor een non-infillveld bijna twee keer zo hoog zal liggen als voor een veld dat wordt ingestrooid met SBR-granulaat. 'Hoewel de kosten voor granulaat bij non-infillvelden wegvallen, is dit soort systemen beduidend duurder, omdat er veel meer vezels in zitten. Daarnaast zullen de ontwikkelingskosten terugverdiend moeten worden.' Arjan Knottnerus verwacht dat de prijs uiteindelijk in de richting gaat van de prijs die voor een kunstgrasveld met TPE-granulaat wordt gevraagd. 'Dat hangt ook af van het TPE-materiaal waarover je praat en van de hoeveelheid die van dat materiaal wordt aangebracht.' Dat klinkt allemaal begrijpelijk, maar maakt ook duidelijk dat acceptatie van non-infillvelden

in Nederland een omslag in het denken vergt aan de koperskant. 'Nederlanders willen graag een product van Europese kwaliteit, maar willen daarvoor de prijs betalen die de Chinezen voor hun producten vragen. Daarbovenop verwachten ze dat we de club dan ook nog eens zullen sponsoren', zo merkt Joop van Krimpen op. Dat is koopmannen zoals Van Krimpen en vele anderen in de industrie toch wat te gortig. 'De markt is nog altijd georiënteerd op de laagste prijs, omdat gemeenten nu eenmaal een laag budget hebben', zo vult Rutger Schuijffel aan. In een markt die steeds meer trekjes begint te vertonen van een vervangingsmarkt in plaats van een nieuwbouwmakrkt, zou het verkrijgen van voldoende budget weleens lastige opgave kunnen zijn. Toch denkt Arjan Knottnerus dat er altijd wel een mouw aan valt te passen. 'De velden die momenteel worden gebouwd op het complex van

SV Avanti'31 in Schijndel en het complex Wijbosch Eerde Combinatie in Wijbosch, worden gelegd op de shockpad die er al lag. We hebben die laten testen en uit die tests bleek dat de shockpad nog goed genoeg was om deze mat erop aan te brengen', zo merkt hij op. Hij weerhoudt hem er niet van om er nogmaals op te wijzen dat gemeenten rekening moeten houden met extra budget tegen de tijd dat bestaande kunstgrasvelden moeten worden vervangen. 'Je moet dat bespreekbaar maken. Het zou jammer zijn als er straks weer op basis van de laagste prijs geconcurrerd wordt. Aan de andere kant: de hele discussie omtrent SBR-granulaat toont weer eens aan dat gemeenten altijd in staat zijn ergens budget te vinden. Tenslotte zijn er toch heel wat gemeenten die nu besloten hebben om SBR-granulaat te vervangen door het duurdere TPE-materiaal.'

De discussie op www.fieldmanager.nl heeft in elk geval duidelijk gemaakt wanneer we van non-infillvelden spreken en welke voordelen het systeem biedt. Het is nu zaak dat de kopers intern de discussie opstarten, om vast te stellen in hoeverre het college bereid is de portemonnee te trekken, waarmee ze de claim van 'duurzaam beleid' kunnen waarmaken.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-7673

HIGH-TECH MACHINES VOOR GROENONDERHOUD

✓ Maai-laadwagens

✓ Veegmachines

✓ Verticuteermachines

SCHOUTEN

Uddel

☎ +31 (0)577 40 80 80

www.schouten.ws